

Uz sākumlapu>Tiesāšanās procedūras>Civillietas>Kuras valsts tiesai ir piekritība?

Kuras valsts tiesai ir piekritība?

Austrija

1 Vai man prasība ir jāceļ vispārējā tiesā vai specializētajā tiesā (piemēram, darba strīdu tiesā)?

Civillietās pirmajā instancē piekritība ir rajonu tiesām (*Bezirksgericht*) un reģionālajām tiesām (*Landesgericht*). Ārpus Vīnes rajonu tiesas un reģionālās tiesas izskata arī komercietas, turklāt reģionālās tiesas izskata arī lietas saistībā ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām. Tikai Vīnē ir atsevišķa rajona tiesa komercietām, atsevišķa komercietas (*Handelsgericht*) un atsevišķa Darba un sociālo jautājumu tiesa (*Arbeits- und Sozialgericht*).

Faktu lapā "Tiesu organizācija" ir izskaidrots, kāda ir lietu piekritība pēc būtības rajona un reģionālajām tiesām, tiesām, kas izskata lietas saistībā ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām, kā arī tiesām, kas izskata komercietas.

2 Ja lieta ir piekritīga vispārējai tiesai (t.i. par lietu izskatīšanu atbild šādas tiesas), kā lai noskaidroju, konkrēti kurā tiesā man ir jāiesniedz prasības pieteikums?

2.1 Vai pastāv atšķirība starp zemākām un augstākām vispārējām tiesām (piemēram, rajona tiesas kā zemākās tiesas un apgabala tiesas kā augstākās tiesas), un, ja, jā, tad kura ir kompetenta manā gadījumā?

Lietu piekritību tiesām pamatā nosaka pēc prasības veida (piekritība pēc būtības), visu pārējo lietu, kuru piekritība rajona vai reģionālajām tiesām šādi nav nosakāma, piekritība ir atkarīga no strīda summas (piekritība pēc vērtības). Piekritībai pēc būtības ir priekšroka pār piekritību pēc vērtības.

Piemēram, lielākā daļa ģimenes tiesību un īres tiesību strīdu pēc būtības ir piekritīgi rajona tiesām, savukārt reģionālām tiesām pēc būtības ir piekritīgi strīdi, kam piemērojams Likums par civiltiesisko atbildību atomenerģijas jomā, Likums par amatpersonu atbildību, Likums par datu aizsardzību, kā arī strīdi konkurences un autortiesību jomā. Rajona tiesām pēc vērtības ir piekritīgas lietas, kurās prasījuma summa nepārsniedz 15 000 eiro, reģionālajām tiesām ir piekritīgas lietas, kurās prasījuma summa pārsniedz 15 000 eiro.

2.2 Teritoriālā piekritība (vai par manu lietu ir atbildīga A pilsētas vai B pilsētas tiesa?)

2.2.1 Teritoriālās piekritības pamatnoteikums.

Uz katru personu var attiecināt kādu vispārējās jurisdikcijas vietu, ko nosaka pēc šīs personas personiskās saiknes ar tiesas apgabalu. Parasti prasība ir iesniedzama vispārējās jurisdikcijas vietā pēc atbildētāja dzīvesvietas. Fiziskas personas vispārējās jurisdikcijas vietu parasti nosaka pēc viņa dzīvesvietas vai pastāvīgās uzturēšanās vietas; personai var būt arī vairāk nekā viena vispārējās jurisdikcijas vieta. Juridiskas personas vispārējās jurisdikcijas vieta parasti ir atkarīga no šīs personas juridiskās adreses atrašanās vietas.

2.2.2 Šī pamatnoteikuma izņēmumi.

2.2.2.1 Kādos gadījumos varu izvēlēties starp tiesu pēc atbildētāja dzīvesvietas (atbilstoši pamatnoteikumiem) un citu tiesu?

Dažos gadījumos var izvēlēties, vai prasību celt atbildētāja vispārējās jurisdikcijas vietā, vai arī citā tiesā (izvēles vietā). Austrijas jurisdikciju reglamentējošie tiesību akti civilprocesā vien paredz vairāk nekā divdesmit dažādas izvēles vietas līgumisko un ārpuslīgumisko saistību izskatīšanai dažādās situācijās, dažādu prasību izskatīšanai saistībā ar īpašumtiesībām, kā arī procesuāla veida izvēles vietas. Piemēram, tā var būt tiesa vietā, kur veikta izpilde vai kas norādīta rēķinā, tiesa vietā, kur atrodas strīda priekšmets (*forum rei sitae*), tiesa vietā, kur radīts kaitējums, vai tiesa, kurā iesniegta pretprasība. Noteikumi par jurisdikciju konkrētos gadījumos var ievērojami atšķirties no citiem Eiropas vai citu valstu noteikumiem par jurisdikciju.

Piemēram, saskaņā ar Austrijas tiesībām turpmāk minētie prasījumi ir ceļami tikai noteiktās tiesās.

No līgumattiecībām izrietošas prasības (izņemot darba līgumus): prasības noteikt līguma spēkā esību, prasības par līgumsaistību izpildi vai atcelšanu un prasības par zaudējumu atlīdzināšanu sakarā ar līgumsaistību nepildīšanu vai pienācīgu neizpildi var iesniegt tiesā, kurai ir jurisdikcija vietā, kur saskaņā ar pušu vienošanos atbildētājam bija jāizpilda savas līgumsaistības (izpildes vietas tiesa). Šāda vienošanās ir jāpamato ar dokumentāru pierādījumu.

Uzturēšanās prasības: sk. "Uzturēšanās prasības — Austrija".

Zaudējumu atlīdzības prasības: saistībā ar strīdiem par zaudējuma kompensāciju vienai vai vairākām personām nodarīta kaitējuma, nāves vai savainojuma gadījumā, par nepamatotu ieslodzījumu vai kaitējumu materiālam īpašumam prasības var iesniegt arī tiesā, kurai ir jurisdikcija vietā, kur kaitējums nodarīts (kaitējuma nodarīšanas vietas tiesa). Turklāt kompensāciju prasības saistībā ar noziedzīgiem nodarījumiem var iesniegt arī kriminālprocesā, kas uzsākts pret likumpārkāpēju (civilprasība krimināllietā).

Laulības šķiršanas pieteikumi vai prasījumi: sk. "Laulības šķiršana — Austrija".

Pieteikumi aizgādības tiesību nodošanai: sk. "Vecāku atbildība — Austrija".

2.2.2.2 Kādos gadījumos man prasība ir jāceļ citā tiesā nevis pēc atbildētāja dzīves vietas (atbilstoši pamatnoteikumiem)?

Dažos gadījumos ir paredzēta konkrēta jurisdikcijas vieta, kur jāceļ attiecīgā prasība, tādējādi nav iespējams vērsties ne vispārējās jurisdikcijas, ne izvēles vietā. Ar terminu "obligātās jurisdikcijas vieta" (*Zwangsgerechtigkeit*) apzīmē ekskluzīvu jurisdikcijas vietu, ko nevar mainīt pat tad, ja puses ir noslēgušas savstarpēju vienošanos par jurisdikcijas vietu (tam ir jābūt skaidri paredzētam). Ekskluzīvās jurisdikcijas vietas pastāv galvenokārt (bet ne tikai) saistībā ar laulības un ģimenes tiesībām. Piemēram, ekskluzīvā jurisdikcijas vieta varētu būt laulības vai reģistrētu partnerattiecību vai mantojuma lietu jurisdikcijas vieta, un obligāta jurisdikcijas vieta varētu būt arī jurisdikcija vieta, kur tiek izskatīti strīdi, kas izriet no asociācijas saistībām vai darbībām. Noteikumi par jurisdikciju konkrētos gadījumos var ievērojami atšķirties no citiem Eiropas vai citu valstu noteikumiem par jurisdikciju.

2.2.2.3 Vai tiesas procesa dalībnieki var vienoties par kompetento tiesu, kas citādi nebūtu kompetenta šajā procesā?

Gadījumā, ja nav noteikts, ka konkrētais strīds ir jāizskata obligātās jurisdikcijas vietā (sk. 2.2.2.2. punktu iepriekš), puses var skaidri vienoties, ka vērsties vienā vai vairākās pirmās instances tiesās konkrēti nosauktās vietās vai izslēgs tiesas, kurām citādi būtu jurisdikcija. Nolīgumā jāatsaucas vai nu uz noteiktu strīdu, vai uz strīdiem, kas izriet no noteikta strīda vai juridiskajām attiecībām. Nav paredzēts, ka, sastādot nolīgumus par jurisdikciju, būtu obligāti jāievēro kādi formāli noteikumi, tomēr ir jābūt iespējai apstiprināt nolīgumu ar dokumentāru pierādījumu, ja minētais nolīgums tiesas procesa gaitā tiktu apstrīdēts. Ja ir sastādīts nolīgums par jurisdikciju, puses var mainīt piekritīgo tiesu (kas ir piekritīga pēc lietas būtības un/vai pēc vietas), kurai citādi būtu jurisdikcija konkrētajā lietā pēc likuma. Šādus nolīgumus var sastādīt pirms tiesas procesu uzsākšanas vai tiesas procesu sākumā. Ir atļauts slēgt nolīgumu, ar ko tiek mainīta piekritīgā tiesa pēc lietas būtības, pirmās instances tiesas vietā izvēloties rajona tiesu, ja pirmās instances tiesai ir jurisdikcija, pamatojoties uz strīda summu, un gan izvēloties starp vispārējo un komerciālo jurisdikciju.

Teritoriālo piekritību var mainīt, ja vien šāda iespēja nav skaidri izslēgta. Obligātās jurisdikcijas vietā lieta ir jāizskata tad, ja tiesību aktos ir noteikts, ka jurisdikciju mainīt nedrīkst. Piemēram, teritoriālo jurisdikciju nedrīkst mainīt vai drīkst mainīt tikai ierobežotā mērā tad, ja piekritība ir noteikta saskaņā ar

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma (*KSchG*) 14. pantu, Noteikumu par jurisdikciju (*JN*) 83.a pantu vai 83.b pantu, Civilprocesa kodeksa (*ZPO*) 532. pantu, Darba un sociālo lietu likuma (*ASGG*) 9. pantu, Noteikumu par ieņēmumu atlīdzināšanu (*EO*) 51. pantu vai Bankrota kodeksa (*IO*) 253. pantu.

3 Ja kompetenta ir kāda speciāla tiesa, kā var noteikt, tieši pie kuras tiesas būtu jāvērsas?

Civillietās tikai Vīnē ir speciālas tiesas komercietās, proti, rajona tiesa komercietās (*Bezirksgericht für Handelssachen*) un Vīnes Komerctiesa (*Handelsgericht Wien*), un speciāla civiltiesā darba un sociālā nodrošinājuma lietās, proti, Vīnes Darba un sociālo jautājumu tiesa (*Arbeits- und Sozialgericht Wien*). Visos citos apgabalos komercietas un lietas, kas saistītas ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām, izskata vispārējās piekritības tiesas. Šā iemesla dēļ teritoriālo piekritību komercietās un lietās saistībā ar darba un sociālā nodrošinājuma tiesībām reglamentē civilprocesa vispārējie noteikumi.

Lapa atjaunināta: 05/06/2023

Šīs lapas versiju savā valodā uztur attiecīgais Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla kontaktpunkts. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.